

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Grajski trg 7 / Tel. uredništva in uprave 24-55
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din / Oglasi po ceniku / Oglaso sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček, rač. št. 11.409

Ferdo Lašič

Nacionalizem je med najelementarnejšimi, najsilovitejšimi gonilnimi silami v razvoju narodov in držav. Ta elementarnost osvaja celoto in poedince z neverjetno silo, ki nadmočno, superiorno obvladuje vse ostale ideologije, koncepcije ter življenjske in miselne sestave. Kaj premore ideal nacionalnega edinstva, nacionalnega programa, so pokazali n. pr. nedavni dogodki onstran meje, ne da bi segali v oddaljenejšo preteklost, kjer je dokazilnih primerov nepregledna vrsta.

Mlada generacija, ki se je znašla v šolski klopi po prevratu, ve danes le malo o tem, kaj premore nacionalna misel, do kolike stopnje lahko prevzame človeka nacionalizem. Kdor ne ve, da je n. pr. v predvojni dobi na Goriškem riskiral pljunek v obraz, kdor je spregovoril v materinščini, pa ni bil istočasno pripravljen k sunkovitemu protitrdarju, komur ni znano, da je bil narodno zaveden Slovenec v predvojnem Mariboru, Celovcu itd. izpostavljen vsakovrstnim, z iznajdljivo rafiniranostjo iztuhanim šikanam; kdor ni čutil na lastni koži, da je nacionalna zavednost prinašala rušenje eksistence, preganjanje svojcev, uničevanje rodbinskega življenja, ta ne more v današnji dobi ocenjevati in presojati, kako bi lahko bilo, če bi se stvari v prelomnem letu 1918 drugače zasukale. Radi tega je potrebno, da venomer predložimo naši mladini stiske in temna obzorja preteklosti ter da ji postavljamo za zgled junaške, svetle vzornike iz dobe nacionalnih bojev v polpretekli dobi, ki je prinesla v naše domove toliko razdejanja ter brezobzirnega pustošenja.

Osnovni zakon narodne samoobranbe izkazuje znano resnico, da se v velikih, odločilnih dobah porajajo junaški, svetli liki, ki bodrijo narod k razvijanju samoobrambnega čuta, žilavi odpornosti, siloviti kolektivni narodni reakciji. V vrsti takšnih mož, ki so v zadnjih letih omahnili v našem obmejnem Mariboru, srečujemo predvsem carzanskega junaka nepozabnega dr. Ljudevita Pivka. Komaj leto dni po njegovi smrti nas je zapustil dr. Ferdo Lašič. Ravno v času, ki zahteva od nas poglobljenega narodnoobrambnega dela, toliko spontane samoobranbe in tihega odpora, ko bi tako zelo potrebovali njegovega modrega vodstva v podrobnih obmejnih narodnoobrambnih akcijah, se je preselil v onostransko življenje Ferdo Lašič, tipičen predstavnik tiste generacije, ki ni nikdar spraševala, kaj bo dobila, kaj tvega in riskirala, kaj bo morala žrtvovati, če neustrašeno, s heroično hrabrostjo, energično, nezlomljivo voljo izpoveduje svoj nacionalni konfiteor. Ferdo Lašič, ta vzorni, idealni sin preprostih slovenskih staršev, ta zvesti sin svojega naroda, katerega propehu in prebujni je skozi vse svoje življenje posvečal svoje izredne organizatorične, govorniške, propagandne sposobnosti, je že v mladosti čutil na lastni koži zločest preganjanja in teptanja človeške eksistence od strani sistema, ki je videl v ljubezni do lastnega naroda in materinščine zločin, veleizdajo, povod in vzrok za takojšnje udarce, ki pa jih je mladi, neuklonljivi Ferdo Lašič prenesel in spretno spodbil. Rajši, ko da bi klonil ali pa da bi za skledo leče prodajal svoje prepričanje, ali pa da bi zatajil svojo slovensko in jugoslovensko zavest, je stopil, odpuščen in eksistenčno uničen, na pot življenjske borbe in novega poklica, v katerem se je lažje, z manjšimi ovirami, četudi fizično vedno ogrožen, eksponiral za dobrobit, svobodo in pravice naroda, za katerega je do slednjega trenutka zavesti utripalo njegovo zlato slovansko srce.

Mladina potrebuje vzornikov, če ji go-

Pospešen tempo
v francosko-italijanskih
pogajanjih

Novi francoski poslanik v Rimu bo imenovan še pred Hitlerjevim italijanskim obiskom

PARIZ, 20. aprila. Ves pariški tisk današnjega dne se peča s predstoječo ureditvijo francosko-italijanskih odnosov. Listi so izredno optimistično razpoloženi ter zatrjujejo, da je ugoden potek ter sklep pogajanj med Parizom in Rimom izven vsakega dvoma. Vsi listi ugotavljajo v splošnem, da menja Francija samo svojo taktiko. Francija je vrgla načelo kolektivne varnosti čez brod ter se je odločila za metodo dvostranskih bilateralnih dogovorov, ki jih praktično uveljavljajo Hitler, Mussolini in v zadnjem času tudi Chamberlain. V splošnem ugotavljajo tukajšnji listi, da ni bilo od leta 1935 med Francijo in Italijo nobenih bistveno spornih vprašanj, nikakor pa niso ta vprašanja delikatnejše vrste, kakor pa angleško-italijanski problemi, ki so našli sedaj svojo srečno in pozitivno rešitev. Pariški listi dajejo razumeti, da se jim zdi tempo diplomatske ureditve z Italijo še vedno prepočasen. Izraža se obžalo-

vanje, da še ni bil imenovan novi francoski poslanik v Rimu. »Epoque« piše, da je Anglija že odnesla svojo zmago, dočim mora Francija šele prebijati led. Vpostavitve francosko-italijanskih odnosov pojde v treh etapah: 1. Pripravljalna pogajanja, katerih konkretni rezultati bodo objavljeni v posebnem pismu. 2. Francija bo 9. maja v Ženevi podprla angleški predlog za priznanje okupacije ter aneksije Abesinije po Italiji. 3. Najpozneje do 15. maja imenuje francoska vlada svojega poslanika v Rimu. 4. Novi francoski poslanik prisostvuje sklepnim pogajanjem.

RIM, 20. aprila. Kakor poroča »Tribuna« iz verodostojnega vira se bodo predstoječa francosko-italijanska pogajanja pospešila v toliko, da bodo zavzela kvečjemu 10 dni. Tudi kroži vest, da bo imenovanje novega francoskega poslanika v Rimu sledilo še pred Hitlerjevim obiskom v Italiji.

Pregon madžarskih Židov iz gospodarskega in kulturnega življenja

BUDIMPEŠTA, 20. aprila. V madžarski politični javnosti se opaža vneta borbenost proti Židom. Desničarski list »Virrad« je objavil članke raznih desničarsko radikalnih madžarskih politikov, ki se zavzemajo za ostrejšo ukrepe proti Židom. Voditelj nacionalne fronte odvetnik dr. Sallo izjavlja, da je treba gospodarski vpliv židovstva energično pobijati in da je treba iz njegovih rok iztrgati predvsem kreditne organizacije. Čim se to zgodi, je takoj iztrgana iz rok židovstva tudi industrija. Udeležba židovstva v go-

spodarstvu bi mogla znašati komaj 5% in ne 20%, kakor predvideva vladni načrt. Iz kulturnega življenja, iz tiska, filma in gledališča pa morajo Židje popolnoma izginiti. Tukaj se mora uveljaviti načelo »Numerus nullus«. Na vsaki židovski knjigi, na vsakem židovskem gledališču mora biti označeno, da je židovsko. V zvezi z raznimi letaki in spisi proti židovstvu je policija aretirala več oseb. V dobro poučenih krogih pričakujejo, da bo židovsko vprašanje v smislu vladnega osnutka rešeno koncem maja.

12. seznam v španskih borbah padlih
italijanskih legionarjev

RIM, 20. aprila. Agencija Stefani poroča: Listi objavljajo 12. seznam italijanskih legionarjev, ki so padli v španskih borbah. Najnovejši seznam vsebuje imena 204 legionarjev, ki so padli v borbah ob Ebru. V Napoli je prispela bolnišniška

ladja s 600 italijanskimi legionarji rekonvalescenti iz Španije. Po padcu Tortose imajo frankovci v svojih rokah 323.000 kvadratnih kilometrov španskega teritorija, valencijska in barcelonska vlada pa 181.000 kv. km.

Vdor zime v Liko in v
Sandžak

Liška proga zasnežena

NOVI PAZAR, 20. aprila. V Sandžaku je padlo snega pol metra, v gorovju celo cel meter.

SPLIT, 20. aprila. Na Jadranu je zavladalo težko viharo vreme. Dežuje neprestano. V dalmatinskem gorovju besni snežni metež. Liška proga je radi velikih snežnih zametov povsod ogrožena. Na kraških planotah morajo na mnogih mestih podnevi in ponoči čistiti progo. Nav-

zlic temu vozijo vlaki z velikimi zamudami.

MONAKOVO, 20. aprila. Bavarsko je zajelo pravo zimsko vreme kot posledica vdora mrzlih zračnih plasti. V Monakovem so morali danes opoldne snežni plugi odstranjevati sneg in je temperatura močno zdrknila pod ničlo. Bati se je, da bodo vsi pridelki uničeni.

raj si pot v temah naše dobe po svetlih stopinjah, koder sta stopala tudi dr. L. Pivko in dr. Ferdo Lašič. Sončnejša, lepša bo potem bodočnost, ki bo razgnala megle, ki nas obdajajo v sedanjosti.

Pabecki

Političen dvoboj

Novosadski listi poročajo izčrpno o konfliktu narodnega poslanca in predstavnika madžarske narodne manjšine v Jugoslaviji dr. Gavra Szantoa in znane-ga temerinskega veleposestnika Petra Fernbacha. Konflikt je nastal ob priliki otvoritve novosadske govejerejske razstave, kjer se je Fernbach nepovoljno izražal o političnem delovanju dr. Szantoa. Dr. Szanto je poslal naslednjega dne svoja dva sekundanta k Fernbachu, ki ga pa nista mogla najti. Radi tega se bosta sekundanta, kakor poroča »Dan«, obrnila na upravo madžarske kazince v Pešti, ki naj odloči sedaj o tem sporu. Ni izključeno, da se oba protivnika preizkusita v dvoboju o kakšni drugi sosednji državi, kjer ni dvoboj prepovedan.

Boj za svobodno Hrvatsko

V celjski »Novi dobi« št. 16 beremo pod tem naslovom: »Hrvatski voditelji in ideologi trde, da se bore za svobodo hrvatskega naroda. S tem se postavljajo Hrvati v vlogo podjarmljenega in zatiranega naroda, kajti samo nesvoboden narod se lahko bori za svojo nacionalno svobodo. Narodnostno zatiran pa je narod tedaj, če se mu jemlje pravica do občevarja v narodnem jeziku, prepovedujejo narodni običaji itd., skratka če se mu odreka možnost nacionalnega in kulturnega razvoja. V takem položaju smo bili na pr. Slovenci v Avstriji, ki nas je nasilno potujčevala, v takem položaju so žalibog še dandanes nešteti naši bratje onstran meje, ki se doslej niso smeli posluževati materinega jezika. Hrvatoma v Jugoslaviji pa nikdo ne krati njih jezika, ki jim je skupen z brati Srbi in tvori državni jezik, katerega se poslužuje ogromna večina jugoslovenskega naroda. Hrvatovi tudi nihče ne ovira v nacionalnem in kulturnem razvoju, saj ni bilo prosvetno življenje Hrvatov še nikdar na tako visoki stopnji kakor danes. Građe in razširjajo se narodne šole, kjer se vzgaja mladina v narodnem duhu, število analifabetov, ki je bilo pred vojno precejšnje, pada z leta v leto itd. Hrvati so dosegli šele v svoji nacionalni državi Jugoslaviji kulturno stopnjo, o kakršni se jim pod prejšnjim madžarskim gospostvom pred vojno niti sanjalo ni. Kljub vsemu temu pa Hrvati niso svobodni, ampak so še vedno tlačani, toda ne — kakor jih slepe njihovi voditelji — Srbov, temveč — Židov! Židovstvo je velika rana na hrvatskem narodnem telesu, židovstvo ga izmozgava in zasušnjuje. Hic Rhodus, hic salta! Napovedje neizprosno in krvav boj najprej židovstvu, iztrgajte ubogi in izmozgani narod iz njegovih krempljev! Boj za hrvatsko svobodo mora biti boj proti židovstvu, ki se je zajedlo v hrvatsko narodno telo in ki mu služijo Hrvati vsled kratkovidnosti in nesposobnosti svojih narodnih voditeljev, Hrvatski narod ni svoboden, toda ne nacionalno, temveč gospodarsko, ker mu vlada židovstvo!»

„Kaj pravite?“

»Branik« št. 10 a poroča: »Urednik »Slovenca« je po daljšem presledku zopet začel samega sebe vikati in se spraševati: »Kaj pravite?« Res, kaj pravite k temu, da je v Ljubljani žensko društvo z imenom »Kolo jugoslovenskih sester«, srbske žene pa imajo organizacijo z nazivom »Kolo srbskih sestara«. Huda stvar, če se kolo kje zatakne, pa nekdo samega sebe sprašuje: »Zakaj so te naše

Socialni obzornik

Zveza delavskih zbornic v Rumuniji je dobila v proučitev predlog o organizaciji dela in delavskega stanu na novih temeljih. V zvezi s tem se zamišlja ustanovitev specialnega Centralnega instituta za proučevanje tega problema, pri čemer je treba zbrati in sistematizirati vse izkušnje, pridobljene v drugih državah na področju delovne zakonodaje in socialne politike. Institut bo imel tri glavne sekcije: za znanstveno raziskovanje, za delovno zakonodajstvo in za izobraževanje delavcev. Inicijatorji tega predloga nameravajo vzeti za vzor moderni sistem delavskega skrbstva v naprednih industrijskih državah, kakor tudi, da posvetijo vso pozornost izpolnjevanju delavskega prostega časa na način, kakor delajo to v Italiji (»Doppolavoro«) in deloma tudi v Nemčiji (»Kraft durch Freude«), vendar pa s posebnim ozirom na rumunske razmere. Pri tem bodo vzeli iz tujega zakonodajstva in prakse le ono, kar se bo dalo res spraviti v sklad z rumunskimi tradicijami. Inicijatorji rumunskega predloga nameravajo prevzeti od korporacijsko-fašističnega sistema zlasti nadstrankarstvo organizacij industrijskih delavcev, iz demokratičnih sistemov pa visoko razviti sistem kulturnega in socialnega skrbstva za delavce.

V Jugoslaviji ima kmetijski stan, ki je najštevilnejši, sorazmerno najmanjše dohodke. Vsi dohodki prebivalstva so leta 1937. znašali 44,2 milijarde din. Od tega odpade na vse nekmetsko prebivalstvo 6710 din letnega dohodka, na kmete pa povprečno po 1837 din na leto.

Vprašanje kolektivne pogodbe za stavbno delavstvo. Zastopniki delodajalcev in delojemalcev stavbne stroke so se v več mesečnih pogajanjih posvetovali o novi stilizaciji in dopolnitvi kolektivne pogodbe za stavbno delavstvo, katere veljavnost je potekla z dne 31. marca t. l. Dosežen je bil sporazum glede besedila kolektivne pogodbe, večje ovire pa so nastale pri reševanju vprašanja novih mezd, kjer ni bil dosežen sporazum. Obe stranki sta se sporazumeli, da naj se to vprašanje končno javno reši v smislu čl. 15 uredbe o določanju minimalnih mezd, poravnavanju in razsodništvu v poravnalnem postopku pod predsedstvom kraljevske banke uprave. Obe stranki sta se potem Delavske zbornice obrnili na Inspekcijo dela, da skliče poravnalne razprave.

Brezposelnost v ČSR stalno pada. Po najnovejših podatkih javnih posredovalnic za delo v bratski češkoslovaški republiki je število brezposelnih padlo na 435.126. Zlasti v mesecu marcu beleži statistika brezposelnih razveseljivo upadanje, kar bo nedvomno v zvezi s poživljeno pomladno gradbeno sezono. Že v letu 1936 je zdrknilo število brezposelnih od 860.239 na 797.770, torej za 62.469, v letu 1937 pa od 677.947 na 627.258, v letu 1938 pa že na 435.126. Zmanjšanje brezposelnosti beleži letos za 76.162 oseb, ki se porazdele na posamezne pokrajine sledeče: Češka manj 35.122 (13,8%), Moravska in Šlezija 22.286 (22,286 (16,9%), Slovaška 19.677 (17,1%) dočim je v Podkarp. Rusiji brezposelnost za 923 oseb večja. Številčno gibanje brezposelnih delovnih moči nam nazorno prikazuje sledeča tabela: V letu 1932 je padla nezaposlenost za 198.781 delovnih moči, v letu 1933 za 442.829, v letu 1934 za 354.663, 1935 za 369.668, 1936 za 362.644, 1937 za 192.132 delovnih moči.

Kolašice jugoslovenske žene, tiste tam iz »Belgrada« pa srbske? Gotovo zato, pravi uredniško kolo, ki se je malo zataknilo — ker se te naše Kolašice sramujejo slovenskega imena. Če se prav spominimo, se je neko podjetje v Ljubljani pred vojno imenovalo »Katoliška bukvarna«, pa ji sedaj pravijo »Jugoslovanska knjigarna«. In neki tiskarni so pravili »Katoliška tiskarna«, a glej čudo, koj po vojni so jo »prešaltali« na »Jugoslovanska tiskarno«, kajti kolesa tega podjetja se takrat nikakor niso hotela ustaviti na slovenski prestavi. Zares je nerodno, če imajo kolesa svojo posebno logiko, ki je različna od logike tistih, ki se venomer sprašujejo: »Kaj pravite, kaj pravite, kaj pravite...« Res, kaj pravite, da »Slovenec« napada življensko delo žene tri dni potem, ko ji je napisal resnično lepo nekrolog.

V kcaljestvu žene

Beseda ženi-materi

V kotalenju dogodkov, ki nas dan na dan presenečajo in pehajo v novo razvednost, prav tako tudi v tem času obnavljajočega se življenja se nam nehoté pojavlja pred očmi naša žena — mati. Prav sedaj, ko trepeče svet pred našimi, kar zaskrblja pred vsem njo, stopa pred nas njen lik kot Kristov izmučen obraz. Vidi strastno tekmo, ki preti uničiti ljudi in kulturo ter strmi ob trditvi branilcev in zagovornikov vojne, da je ideja miru utopija in blazno sanjarstvo idealistov, ki nim. resnih in stvarnih izgledov na sedanjost, niti v bodoče. Ne more razumeti teorije, da je vojna nujno potrebno zlo, da je medsebojna borba človeštva rezultat prirodne potrebe, neizbežna in koristna. Take in enake »dokaze« ki jih tako radi ponavljajo zagovorniki pokolja in uničevanja vsega, kar so z muko in žrtvami ustvarila stoletja, ona z vsem svojim bistvom odklanja, prepričana, da je to napačna filozofija, ali pa preračunano zavajanje v to filozofijo z namenom, da dosežejo zavajalci izvestne koristi.

Da je medsebojno klanje kulturnega človeštva nujno potrebno zlo? Čemu neki? Mari ne veljajo tudi v človeštvu (narodih) isti naravni zakoni kot oni med človekom in človekom, ko pride do borbe šele ko se od ene ali druge strani prekoračijo meje pravic, oziroma potajijo one dolžnosti? Če je vsaka narodna zajednica urejena tako, da je njeno obče življenje — gospodarsko, socialno, kulturno itd. — v skladu z naravnim zakonom, ni vzroka za medsebojno klanje teh zajednic.

V reševanju občin kulturnih vprašanj ima vsak narod svoje posebne poglede in metode, ki so izraz njegove bitnosti in redko se pripeti, da bi imel iste rezultate še kateri drugi narod. Vprašanje družinskega življenja, ekonomski interesi družinskih skupin, umetnost, znanost in gledanje na življenje in svet so drugačne od onih drugega naroda. Ali pa naj bo to vzrok za borbe, osvajanja in nadoblast? Vsaka narodna zajednica si more in sme kot najvišja in suverena socialna tvorba kakorkoli urediti svoje življenje, le če to res ne ogroža sosedstva, oziroma drugih narodnih zajednic. Ideal miru je treba iskati prav v tem nizu razlik in napredka poedinih narodov, katerih uspehi bi mogli služiti v pobudo in korekturo drugim.

Spoštovati in ljubiti svojo narodnost, pospeševati uspehe naroda, iz katerega si, ceniti njegovo sredino in pomagati zemlji, ki je že odpamitivega zibelka tvojim prednikom, je naraven in etičen pojav, a vse, kar se temu protivi, je neprirodno in neumljivo. Potenciranje tega elementarnega in svetega občutka, tako da plane z mržnjo in ponižanjem na vse ono, kar je izven njegovega kroga, pomeni oddaljiti se istinitosti v korist nizkim instinktom, ki niso v korist, ne v čast poedincu, ne narodu.

Poleg svojega rodoljubnega čuvstva je treba negovati tudi ljubav do človeštva in mu priznati sebi enake pravice. Vsak narod ima polno pravico neoviranega in mirnega življenja po svojih šegah in postavah. Le samoljubje in pretirano oboževanje samega sebe in kulture lastnega naroda more zanikati to absolutno resnico in gojiti osvajaalne načrte, ki jih moremo kaj natančno razbrati. Ti načrti vključujejo tudi ženo v aktivno bojovnico na

Konec romantike haremov v moderni Turčiji

Kemal Atatürk je prepovedal mnogoženstvo in odstranil je hareme. S tem je pa nastalo vprašanje, kam z vsemi temi ženskami. V resnici jih ni bilo toliko, kakor bi človek mislil. Največji harem je imel pač sultan, za njim pa turški bogataši. Srednji in nižji sloji mnogoženstva skoraj sploh niso poznali. Tam, kjer so ga poznali, se pa tudi ženam ni godilo posebno dobro. Delati so morale kakor moške na polju in doma. Število v haremih živečih žensk je bilo v Turčiji razmeroma nizko. Še bolj se je pa skrčilo s tem, da je mnogo visokih gospodov bivšega vladajočega razreda pobegnilo v inozemstvo in vzelo žene s seboj. Tako še sedaj živi v Parizu neki bivši turški minister, ki ima 3 žene, 11 otrok in 14 vnukov.

Žene iz haremov, ki so ostale v Turčiji, so se večinoma posvetile gospodinjstvu, za kar so bile tudi najbolj usposobljene. V 56 od 200 primerov so dobile službo gospodinj. Oblasti so se pa v vsakem primeru zanimale za to, ali gre za prepovedano nadaljevanje življenja v haremu. Ostalih 144 je bilo deklet do 16. leta. Te so se porazgubile med učenke,

»polju časti« in ji silijo v roke orožje, ki naj uniči najdražje življenje — mladino. Tukaj pa se oglašajo žene-mati. Ta večni simbol življenja. Njen glas je sličen onemu rjoveče levine: Ali porajam življenje le za bol, ovraščeno in vsiljeno smrt — ali je to moj poslanstvo? Vse njeno bistvo se temu upira in to prikrito preklinja.

Najgloblja in najplemenitejša zavest vsake žene, pa bilo kmetica, delavka ali intelektualka, je materinstvo. Mati je — mati, več se z besedami niti ne da povedati. A materinstvo in pred vsem materinstvo zahteva mir. Žena-mati zna biti smela in junaška do legendarnosti (srbske žene v turških vojnah), a vedno le, ko je okrnjena v svojih pravicah, ko je užaljeno in prizadeto njeno materinsko čuvstvo, vedne le radi miru in one še nepojasnjene ljubezni do otrok, ki jo nosi samo ona kot mati.

V teh dneh novega klitja in preteče nevarnosti nam kar sama bega misel nate, žena-mati, z željo, da organizirano in na ves glas izpričaš, da obsojaš izzivalne vojne v imenu življenja, kulture in človečanstva.

45 se jih je vrnilo k staršem deloma v Grčijo, Perzijo, Jugoslavijo, Bolgarijo in Sirijo. Štiri žene iz haremov so otvorile zabavišča, v katerih so nastopale kot plesalke in pevke, pozneje so se pa omožile. Druge so se razšle v različne poklice in nimajo nobenega stika več s haremskim življenjem.

Najzanimivejša je usoda 12 mladih žen iz harema nekega turškega veletrgovca. Sklenile so ostati skupaj in tako so tudi skupaj delale. Vpisale so se v večerno žensko gimnazijo, čez dan so pa delale kot prodajalke, strojepiske in temu podobno. Leta 1930 so se skupaj vpisale na univerzo. Zdaj so že visoke uradnice v pravosodnem ministrstvu, odvjetnice in profesorice. Večinoma so tudi že omožene. Izmed 200 haremskih žen so propadle samo tri.

— No dobro, če bi ti bila nezvesta, ali bi si končal življenje?

— Prisegam.

— Torej bi moral biti že najmanj 10 let mrtev.

— Ne šalji se!

Bajka o pomladi

Zgodnje pomladansko sonce je pošljalo svoje tople žarke na zemljo. Počasi, skoraj boječe, so se dotaknili vrhov streh hribovske vasi, se malo pomudili na njih in potem skoraj nevidno zdrsili nižje, posijali skozi okna v temne kmetijske izbe in se končno porazgubili po koteh. Na sončnih obronkih se je začel tajati sneg, polagoma skoraj kapljo za kapljo se je zbirala snežnica in se kmalu kot majhen potoček izgubljala v dolino. Ponokod, na prav strmih obronkih, so se že kazale velike temne lise kopne zemlje. In včasih, kadar je potegnil lahien vetrič preko polj, je prinesel s seboj vonj bližajoče se pomladi, tiste pomladi, ki je na hribih tako lepa in ki so že vsi po njej tako hrepeneli.

Odprite okna! je ukazala učiteljica Mara. Ubogali so. Kmalu je zaduhtelo v razredu po zemlji, ki se je komaj rešila snežnega oklepa in po smrekovem gozdičku, ki se je začel od daleč od šole. Od nekod so se prikradli veseli zvoki piščali in vrisč otrok, ki so se igrali na vasi. Otroci so postajali nemirni in do učenja jim ni bilo več. Tisti, ki so sedeli pri oknu, so čisto pozabili na šolo. Sedaj je vstal eden in se ozrl skozi okno, potem zopet drugi in tako se je vrstilo brez prestanka. Repetenti so pa popolnoma odpovedali. Še celo Mara bi se bila skoraj vdala sanjarjenju, da je ni zmotil vedno večji nemir v razredu. Mir otroci! je zavpila. Tukaj smo v šoli, doma pa delajte, kar hočete. Ali ste razumeli! Na mah je vse utihnilo, le tu in tam se je kdo sklonil, šepnil kaj sosedu čes: Saj se je ne bojimo. Mara je to opazila. Za resen pouk ni bilo več misliti. Zato je po-

rabila ugodno priliko, da ji bo povedala nekaj o pomladi.

Vidite otroci, je začela, kmalu bo zopet zelena pomlad. Travniki bodo ozeleli in metuljčki bodo zopet tu, čebelice in lastovke in kmalu bo prišel majski izlet. O gospodična, se je oglašil eden. Jaz vem za zvončke, toliko jih je, da je kar belo. Kaj to, ga je prekinil drugi. Jaz pa že vem, kje bodo kmalu trobentice. Jaz tudi, jaz tudi, so se oglašali še drugi po razredu. Naenkrat je močno potrkal na vrata. Kakor bi odrezal je vse utihnilo. Nekdo je šel odpret, bil je pismonoša. Prinesel je Mari pismo od Jožeta.

Jože je bil mlad tehnik, ki je služboval v bližnjem mestu. Spoznala ga je med velikimi počitnicami na morju. Zaljubila sta se drug v drugega in Jožek ji je prisegal, da je ne bo nikoli pozabil. Vedno ji je pisal in tudi obiskal jo je večkrat. Takrat mu je postregla z vsem, kar je premoglo njeno borno gospodinjstvo. Šla sta na izprehod, se lovila kot otroka po travnikih, zvečer pa sta prisluškovala šumenju čaja v samovarju ter sanjara o sreči. In vedno, kadar je odhajal, ga je spremljala daleč v dolino. Nazaj pa je prihajala vedno žalostna in večkrat je trajalo nekaj dni, da se je zopet znašla. Zadnje čase ji je pisal bolj poredko, dokler ni popolnoma izostal. In sedaj je prišlo pismo od njega. S tresočimi rokami ga je odprla, bilo je samo par vrstic.

Draga moja Mara, ji je pisal. Oprosti, da ti tega nisem prej povedal. Leto dni bo že, kar sem zaročen in kmalu se bom moral poročiti. Vzel bom hčerko svojega šefa. Nimam je rad, toda kaj hočeš. Re-vež sem in morda mi bo njen oče pomagal kvišku. Sram me je, Mara, da ti tega nisem že prej povedal. Ali se morda spominjaš, da sem bil večkrat žalosten pri-

tebi in se ti nisem upal pogledati v oči. Ob takih prilikah sem ti vedno hotel povedati to, kar ti danes pišem. Mara, prosim te, ne bodi žalostna in ne obsojaj me, temveč skušaj pozabiti to, kar je bilo. Tvoj Jože.

Mari so uhajala tla pod nogami. Držati se je morala katedra, da ni padla. In dve kot bisera veliki solzi, ki sta ji med čitanjem spolzeli po licu, sta ji zdrknili na pismo in pustili dve umazani lisi na listu, ko da bi hoteli izbrisati vse ono, kar je bilo na njem. V razredu je zavladala tišina. Še dihati si niso upali.

Počasi se je Mara obrnila k svojim malčkom in je komaj spravila iz sebe: Dragi otroci, čisto mirno pospravite in pojdite domov. Danes ne bo več šole. In ko je zadnji izginil iz razreda, ni vzdrla več, zrušila se je čez kateder in krčevito zaihtela. Mali Ivanček pa se ni mogel premagati, vrnil se je nazaj v šolo, počasi se je po prstih prikradel h katedru, pobožal svojo učiteljico po mehkih laseh in vprašal: Gospodična, zakaj ste tako žalostni, zakaj se jočete, ali vam je kdo umrl? Vsa osupla si je Mara obrisala solze, vzela malčka v naročje in mu med solzami rekla: Veš Ivanček, umrl mi ni nihče, pač pa sem izgubila nekoga, ki mi je bil nad vse drag in ta mi je odnesel s seboj mojo pomlad in srečo, po kateri sem tako hrepenela in katere ne morem več dobiti nazaj. Vidiš, zato sem žalostna.

Počasi je odšel Ivanček iz razreda in še zunaj, ko je stopical po velikih belih stopnicah, ni mogel razumeti, kako je vendar mogel nekdo odnesti učiteljici Mari njeno pomlad, ko pa je bila pomlad že tu in je zunaj še vedno sijalo sonce in bilo tako lepo. — Egon Katnik.

Beg iz ruskega ujetništva

(Po svojih doživljajih napisal: J. Petré.)

Preostalo mi je samo eno: Preizkusiti še enkrat svojo srečo. Sezul sem čevlje in jih privezal za nahrbtnik. Ker je šlo za življenje, sem moral poiskati vse moči in zbrati vso voljo. Prsti so pokali, ko sem se grabil za skalne robove in razpokline. V tem silnem naporu se mi je nazadnje posrečilo, da sem zagrabil za večji skalni rob. Kot kleščo sem se ga oprijel in že sem se potegnil iz meljube kletke. Kakor je bila prej žalost velika, veselje je bilo sedaj še večje. Zaukal bi, da bi radost šla od gore do gore. Še preden se je želja prav porodila, sem si premislil.

Šlo je za drugo nevoljo, zmanjkalo mi je hrane. Od vsega mi je ostalo le še nekaj zrnč riža. Zato sem se spustil v dolino. Našel sem potok, ki so mu podlasice razruvale bregove. Upal sem katero ujeti, da bi si malo potešil glad, ki me je že neznosno napadel, ali nisem imel sreče. Živalce so bile vse preveč gibčne in spretno.

Že prej sem spotoma mnogokrat opazil želve. Tudi tukaj jih je bilo dovolj. Ušle mi ne bodo, a bogve, če so užitne? V šoli smo se sicer učili, da nekatere jedo, toda katere? Tod sem videl le sive. Sklenil sem, da jih previdno preizkusim. Ujel sem dve večji živali, jima odrezal glavi ter ju kakor oreh razluščil od vratu navzdol. Napravil sem ogenj, meso lepo opral ter ga dal kuhati. Zadišalo je, kakor bi kuhali kokoš in juha je postajala vedno mastnejša. Pravega veselja pa nisem imel, saj nisem mogel vedeti, kake posledice utegnejo nastopiti. Ko se je meso že prilično dolgo kuhalo, sem korajžno odrezal košček in ga ponesel v usta. Bilo je dobro. Zopet sem odščipnil košček in še in še. Zraven sem budno prisluškoval, kaj neki bo povedal želodec. Tako sem skoraj že vse pojedel, a o kakih želodčnih slabostih ni bilo sledu. Nasprotno, prav dobro sem se počutil. Srce mi je začelo rarasno utripati. Našel sem hrano, ki mi je ne bo tako kmalu zmanjkalo. Očistil sem še tri želve ter jo z njimi veselo odmahal dalje.

Noč me je našla visoko v gori. Med skalami sem poiskal primerno zavetišče. Pred votlino, v kateri sem nameraval spati, sem zakuril ogenj ter pristavil želve. Tedaj pa je nenadoma zatulilo prav blizu ognja; trobentač ne bi mogel močnejše. Strah me je vrgel pokonci, da pogledam kaj mi preti. Bil je samo šakal, ki pa radi ognja ni upal dalje. Potegnil sem nož in zver se je kmalu pobrala v temo. Naložil sem še dračja, da bi ogeni ponoči odvrčal zveri od votline. Med spanjem sem še slišal različne glasove, a pošasti ni bilo blizu nobene.

Zjutraj sem znova zakuril. V juho sem zakuhal zadnji riž ter si pripravil izdaten zajtrk. Nekaj mesa sem vtaknil v nahrbtnik za na pot.

Zopet sem se spuščal v nižino.

Na večer sem se ustavil ob širšem potoku. Ujel sem štiri želve, da jih pravim za večerjo. Stopil sem k vodi ter hotel meso oprati in zajeti nekaj vode. Že sem se sklonil, kar začujem, da se nekje prav blizu mene ruši kamenje. Kakih štirideset korakov ob vodi navzgor zagledam zverino. Obrnila se je od vode, žareče oči so se zapile vame. Stresel sem se od groze. V smrtnem strahu mi je šinilo v glavo, da skočim v vodo in splavam na nasprotni breg. To je bila edina rešilna misel, ker noža nisem imel pri sebi. Kakih deset minut sva si tako stala nasproti. Niti dihati nisem upal. Hipoma pa se zver obrne in odide ob potoku navzgor. Nekaj dobrih minut je preteklo, da sem se vzdramil iz odrevenelosti. Tedaj sem se počasi obrnil. Opral sem meso, zajel vode ter se vrnil k ognju, ki se je bil ta čas lepo razgorel. Ob ognju me je polagoma minil ves strah. Vso noč sem skrbel, da ni ugasnil ogenj, ki je odganjal zverine.

O prvem svitu sem pospravil zajtrk. Ko se je povsem zdanilo, sem bil že ob širokem in deročem potoku. Poiskal sem plitvino ter splaval na nasprotni breg. Poprej sem pogosto videl kako čredo ovac, a tod še sledu ni bilo o pastirju.

S seboj sem nosil knjižico, kamor sem redno zapisoval dnevne dogodke. Vsakokrat, ko sem bil na vrhu kake gore, sem

Pedagoški problemi

Odkod otrokova laž

Laži iz fantazije, radi samoobrambe, udomačene laži, „junaške“ laži

Pravijo, da otroci mnogo in često lažejo. Vendar to kar mnogi imenujejo laž, ni laž, ker otroci do šestega leta niso zmožni, da lažejo, tako pravi otroška psihologija. Otrok se mora svoje laži zavedati, znati mora podati gotove stvari neodvisno od svoje osebe z voljo, da izkoristi izmišljene stvari v svoj prid. Zato je vprašanje laži in odgovornost zanjo pri otrocih povsem nekaj drugega kot pri odraslih.

Otroške laži lahko razdelimo v pet vrst. Celo odrasli so često zelo površni opazovalci, kaj šele otroci. Nastanjo laži, ki varajo spomin. Otrok svoja opažanja sam izoblikuje in jih popolnoma zgrešeno pripoveduje. Če je srečal pred dnevi znanca, bo morda z gotovostjo trdil, da ga je videl danes.

Ker otrok ne zna ločiti sanj od resnice, često nastanejo laži. Deklica, ki je v sanjah razbila umivalnik, drugi dan jokajoče zatrjuje materi svojo nesrečo, dokler ne vidi, da je umivalnik cel.

Otroci često mešajo fantazijo s slikami resničnih dogodkov, jih spoje in na veliko začudenje znancev to pripovedujejo tako, kot da se je res zgodilo.

Tem lažem so vzrok fantazije. Otrok trdi, da ima njegov oče brado do tal. Vendar vsi vedo, da oče ne nosi brade. Otrok vztraja, da je videl sliko, na kateri ima njegov oče brado do tal. Zanimivo je, da je bila doma res slika njegovega očeta, iz časov, ko je še nosil malo brado. Med njegovimi igračkami pa so našli sliko kitajskih mandarinov izrezano iz ilustracije, ki so imele ogromne brade. Te laži v resnici niso laži, so igra fantazije, ki je koristna otroškemu intelektualnemu razvoju. Fantazija celo potrjuje pravo duševno delo odraslega

človeka.

Šele laži radi nejevolje ali storjene radi obrambe so prave laži. Otrok ne prizna svojega dejanja, ker se boji, ker ga je strah kazni. Vzrok temu je ozkosrčna vzgoja, ki jo starši dajejo otrokom po receptih: To smeš, tega ne smeš.

Otroci, ki jih zapiramo v otroške sobe, so pravi jetniki. Vendar se otroški prirodni nagon izraža v kretanju in delavnosti. Postavljene pa so mu ozke meje družabnosti naših meščanskih hiš.

Otrok laže, ker ve, da bo kaznovan, če pove resnico. Otrok razbije skodelico. Boji se vihrave matere, ki ga kaznuje. Ne zaveda se svoje krivde in vedno misli na kazni, ki bo prišla. Ali je potem tak otrok kriv, ki je grešil, ker je njegov prirodni nagon s silo omejen in se ni zavedal svoje grešnosti?

Slede laži, ki so že kar udomačene. Laži, ki hočejo prikriti resnično razpoloženje. Ko obišče otrokovo mater neljubi gost, pošlje otroka, naj pove, da je ni doma. Če slabo govore o teti, ki je vsem zoperna in ta pride, so takoj vsi medeni. Otroku se to vtišne v spomin. Prične lagati, da ga boli želodec, ker mu jed ne diši; bole ga noge, ker noče na izprehod.

Potem bi bile še laži, ki hočejo rešiti tovariše iz neznog. To so »junaške laži«, ki so često plemenite. Iz vsega omenjenega so otroške laži vzrok nepopolnega organskega razvoja in družabnih slabosti odraslih. Kakor otroku daješ, tako dojemajo. Pred kaznijo je neobhodno potrebno, da iščemo vzrok laži. Često so otroci po krivem kaznovani. Ne zahtevati od otrok, če so napačno vzgojeni, da smatrajo resnico kot edino prirodno izpoved.

Gospodarske beležke

Privilegirana agrarna banka objavlja, da bo v bodoče odobravala kmetovalcem za nakup malih kmetijskih strojev in orodja menična posojila do 2000 din z obrestno mero 5% letno.

Najnižje odkupne cene za olja, so v smislu službenega sporočila Prizada naslednje: Olje od repe Din 250, olje od kurbusa 260, olje od solnčnic 160, olje od belega maka 300, laneno olje 300, ricinovo olje 300 din za 100 kg.

Nova lesna industrija se je ustanovila v Beogradu pod imenom »Županica«. Delniški kapital znaša 4 milijone din.

Na domačem pšeničnem trgu so cene naslednje: za srbsko pšenico 170 din, za pšenico iz področja Tise 182 do 183. Glede letošnje pšenične letine so poročila nadalje ugodna in je nasejana površina nekoliko večja kakor v preteklem letu. Za koruzo so plačali za vagonsko blago 101 do 101.50 din, za vlačilsko blago 103 do 104 din za 100 kg.

Ja Mislinjske doline

Potreba nove šole. V tkzv. »Mislinjskem grabnu« so naseljeni večinoma drvarji, ki delajo za mislinjsko tvrdko Perger. Otroci teh drvarjev, imajo do šole pri Št. Ilju odnosno Sv. Florjanu po več ur hoda, večina od njih pa je tako oddaljena, da sploh ne more v šolo. Že nekaj let nazaj obstoja namera, da se za te otroke zgradi v »Mislinjskem grabnu« enorazredna šola in je bilo že tudi več ko mislijskih ogledov. Letos se bo namera menda uresničila, ker je vmes odločno posegla banovina. Stroške za gradnjo bosta nosila banovina in mislinjski podjetnik Perger.

Šahisti v Slovenjgradu, združeni v Šahovskem klubu, so imeli svoj redni občni zbor. Številnemu članstvu sta poročala predsednik dr. Maks Pohar in teh. referent Hajtnik. Pri volitvah je bil

razprostrti zemljevid, položil nanj kompas ter tuhtal, kje sem in koliko sem že prehodil.

(Dalje prih. sredo.)

Taktika

Varšava, v aprilu 1938. Merodajni činitelji so pojasnili, da ni Poljska službeno zahtevala kolonij, ampak da je samo zahtevala, da ji priznajo pravico do kolonij.

Gospodinja

Rezanci, cmoki ali makaroni kot omlete. Skuhaj pri kosilu malo več rezancev, cmokov ali makaronov. Zvečer jih drobno zreži. V loncu pa raztepi v četrtinki litra mleka tri jajca, primešaj rezance, cmoke ali makarone. V kozi za omlete razbeli za oreh masti, daj eno zajemalko rezancev na mast, razravnaj in speči po obeh straneh omleto. Ko je omleta pečena jo potresi z naribanim sirom, zvij in postavi posodo na krop, da se ne shladi, med tem ko drugo pečeš. Ko imaš vse omlete pečene pripravi še solato: berivko, motovilček ali regrat.

Nadevana pljučna pečenka. Pol kile pljučne pečenke očisti vseh kožic in loja, nato jo dobro potolci, osoli in popopravi. V sredino položi eno pečenico, malo dušenega riža ali pa na ploščo narezanega sirovega krompirja. Nalahko zvij in poveži z nitjo. Pečenko položi na vročo mast, jo v masti takoj zaobrne, zraven stresi zvrhano žlico sesekljane čebule in pokrito duši do mehkega. Med dušenjem pečenko večkrat obrni in s sokom polij, da se bo po vseh straneh lepo zapekla. Po potrebi prilij žlico ali dve vode, da se čebula ne prismoči. Ko je pečenka mehka in lepo zapečena, kar traja poldrugo do dve uri, jo vzemi na krožnik, odstrani nit, zreži na lepe kose, zloži v skledo, čez pa polij s precejnim sokom. Zraven daj valjance, cmoke in slinco. Tudi solato lahko daj zraven. Če pa pripraviš iz ene kile pečenko, je polovica lahko ostane za večerjo. Mrzlo pečenko zreži, zloži na krožnik in daj s solato za večerjo.

Trdo in žilavo meso se bo pri kuhanju zmehčalo, če dodaš juhi, ki zavre, žlico ruma. Juha zaradi tega ne bo imela okusa po rumu. Isto velja za pečenje stare perutnine. Med pečenjem polijemo kokoš z rumom in se bo zmehčala.

Mastne madeže iz baržuna odpravimo, če drgnemo madež z vročim zelo drobnim peskom.

Kako ohraniš meso sveže. Meso ostane sveže, če ga dobro nadrgneš s kisom.

Kako očistiš z blagom prevlečene predmete. V dveh litrih tople vode raztopi košček mila, primešaj tri žlice salmiaka in dobro zmešaj. V to tekočino potakaj krtačo in krtači po blagu. Krtači pa vedno v eno in isto smer. Nato predmet skrtaj še s čisto vodo. Krtačo pa vedno malo otresi, da blaga preveč ne zmoliš. Nato zbrisi še s suhimi čistimi krpmi in postavi na preprih, da se blago hitro posuši.

Perilo se obeli. Če je perilo že zamazano, ne daj klora v vodo, ker klor tkivo prežre. Bolje je, da daš v zadnjo vodo tri dele špirta in en del terpentina in razobesiš perilo zunaj (na zraku mora biti). Terpentini spremenijo kisik iz zraka v ozon, ki vpliva na perilo tako, da se obeli.

Linolej ostane dalje časa lep in se ne lomi, ako ga večkrat namažemo z oljem in kisom (vsakega pol). Olje in kis dobro zmešaj! Ko se posuši, zdrgni linolej še s čistimi volnenimi krpmi.

najnovejše hiše prav udobne in praktične in se bodo udomačile še drugod.

Avto, ki leti po zraku

Ameriški listi so objavili vest, da so v Ameriki iznašli tudi »leteči avtomobil«. To je avtomobil, ki lahko vozi po mestnih ulicah prav tako kakor kak drug avtomobil, poleg tega pa lahko služi tudi za letalo. Leteči avtomobil tehta poldrugo tono, stane razmeroma malo in ima po vrhu še to prednost, da je mogoče z njim prav lahko ravnati.

— Bodi iskren: ali si me varal? Da, ali ne?

— Povedal sem ti že stokrat.

— Torej si me varal?

— Da ... da ... varal sem te.

Lažeš!

Spomnite se CMD!

izvoljen ponovno za predsednika dr. Pohar, za velike zasluge obenem tudi za častnega člana.

Novo kopališče je pričela graditi slovenjgraška mestna občina. Gradbeni stroški bodo znašali 360.000 dinarjev. Kopališče bo dograjeno že v juniju.

O tem in onem

Zgodaj se ženi!

Tako opozarja Works, profesor neke ameriške univerze. Povprečni človek, pravi učenjak, je gođen s svojim 20 letom. Čimprej se nato ženi, tem boljši zanj v zdravstvenem in duševnem pogledu. Umrljivost samcev je namreč dvakrat večja nego umrljivost zakonskih mož. Nadalje je odstotek duševnih bolnikov pri samcih večji nego pri poročenih. To velja, nadaljuje profesor, v isti meri za moške kakor za ženske. Za študente celo trdi, da so kot poročenci neprimerno boljši od samcev.

Kako slišijo žuželke

se je vprašal že mnog. Nikjer na telesnih metuljev, muh, hrčštev i. dr. žuželk ni opaziti, kar bi bilo podobno malim ušescem. Vendar pa je obče znano, da je sluh malih živalic prav dobro razvit. Naravoslovci so po dolgih preizkusih dokazali, da slišijo žuželke s pomočjo neznatnih dlačic in bradavičk, ki delujejo, kakor sprejemne antene pri naših radioaparatih. Sicer pa sistem radioaparatur okorno posnema mater-naravo, ki je na neverjetno preprost in hkrati izredno duhovit način podarila razvitejšim živalim in človeštvu važni čut sluha.

Gumijaste hiše

gradijo v ameriški pokrajini Cincinnati. Vsak ropot in hršč v teh hišah je nemogoč. Za 50 odstotkov so lažje od kameinitih in jih je mogoče dvakrat prej zgraditi. Sobe ogreva s toplim zrakom, ki ga spuščajo v stenske votline. Stene same izžarevajo neko svetlobo, ki je dovolj močna za razsvetljavo in so torej svetilke odvisne. Celotno cesto in ulice so tlakovali z gumijastimi kockami, da ni niti najmanjšega hrupa in ropota. Baje so

Politična obzrevanja

Zborovanja JNS v Mariboru in okolici

V soboto 23. aprila ob 20. uri bo v mali dvorani Narodnega doma redni letni občni zbor sreske organizacije JNS za mesto Maribor. Na občnem zboru bosta poročala o političnih in gospodarskih prilikah gg. bivša ministra in senatorja dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj. Vabljeni so vsi somišljeniki brez ozira na to, ali so prejeli vabila ali ne.

V nedeljo 24. aprila ob 10. uri dopoldne bo redni letni občni zbor sreske organizacije JNS za srez Maribor levi breg in sicer v gostilni »Pri lovskem rogu« pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Popoldne ob treh pa bo redni letni občni zbor občinske organizacije JNS v Košakih v Wellejevi gostilni na Aleksandrovi cesti v Košakih. Na obeh občnih zborih bo poročal bivši minister in senator g. Ivan Pucelj.

Dr. Maček pojde v Beograd

Na neki konferenci v Sarajevu je narodni poslanec dr. Šutej napovedal skorajšnji obisk dr. Mačka v Beogradu.

O Judih

Kršč. soc. »Del. pravica« ponatiskuje sledeči mišljenji o Judih: »Die Katholische Aktion«, glasilo KA na Dunaju, prinaša članek p. Bretle-ja, ki pravi med drugim: »V dne, ko se je vlada menjala, so mnogi ljudje izpraševali, kako morem kot Odgovoril sem, da je bila misel za to nadomeščanje vselej v načrtu božje previdnosti. Nihče ni klical Judov v različne dežele Evrope. Judovsko vprašanje do zdaj še ni bilo rešeno. Naš Führer, državni kancler, ga zdaj rešuje na radikalen način, ki bo osvobodil obe stranki.«

»Temps Present«, francoski katoliški tednik, pa prinaša govor velikega teologa J. Maritaina o Judih. Med drugim je dejal: »Še bolj kot antisemiti obsojamo nadvlado bank in denarnikov, naj bodo židovski ali ne; zato nas je strah materialističnega duha in zgradbe modernega sveta, naj bodo v njem Judje ali nejudje; več kot Judov je nejudov, ki so brez osebne krivde zapleteni v to nečloveško zgradbo družbe. Vemo, da večina Judov niso bankirji in denarniki, temveč ubogo ljudstvo, ki se bije z revščino v vseh oblikah. Ne podcenjujemo pomembnost velikih gospodarskih težkoč današnje dobe in splošne gospodarske krize civilizacije. Ozdravili pa je ne bomo s preganjanjem Judov, temveč le, če sprememo gospodarsko in družbeno zgradbo, ki je resnični vzrok teh težkoč in te krize. Antisemitizem žalostno odvrča ljudi od napa, ki je resnično potreben. Odvrča jih od resničnih vzrokov zla, ki so hkrati v našem lažnivem, sebičnem srcu in v družbeni zgradbi, ki je v vzročni zvezi s to moralno bedo.«

Narodno gledališče

Sreda, 20. aprila: Zaprto.

Četrtek, 21. aprila ob 20. uri: »Slehnernik«. Red C.

Ponovitev »Slehnernika«. Druga ponovitev duhovne igre »Slehnernik«, ki je sijajno uspel in je zapustil mogočen vtis, se vrši jutri v četrtek 20. t. m. Ker je ob začetku igre tema v vseh prostorih, se priporoča točnost publike.

Marion — Vlahovič naš komorni pevec je sodobno na svetovnih odrih naš najbolj priznani tenor. Kot takega sta ga med drugimi svetovnimi skladatelji priznala tudi Montemezzi in Richard Strauß. Dobil je naslov komornega pevca in nastopa v milanski Scali, na državnih operah na Dunaju in v Berlinu, v operah v Parizu, v Čikagu, Philadelphiji in dr. Njegovo gostovanje bo v torek dne 26. t. m. v operi »Trubadur«.

Opera »Dalibor« na mariborskem odru. Pod Herzogovim vodstvom študira mariborsko gledališče znano Smetanovo zgodovinsko opero »Dalibor«.

Gostovanje Mariona Vlahoviča. Ta na mnogih svetovnih odrih kakor v Rimu, Scali v Milanu, v državnih operi na Dunaju, Berlinu, Parizu, Čikagu, Filadelphiji kot eden najboljših tenoristov sedanjega časa priznani hrvatski komorni pevec bo go-

Mariborske in okoliške novice

Zadnja pot dr. Ferda Lašiča

Pretrsljivo in turobno je bilo poslednje slovo od narodnega borca dr. Ferda Lašiča, ki smo ga izgubili v dobi, ko bi ga najbolj potrebovali. Ves nacionalni Maribor se je zgrnil včeraj popoldne na mestno pokopališče na Pobrežju, da se poslovijo od njega. Čigar spomin bo ostal neizbrisen v vseh nacionalnih krogih ter v srcih vsega našega obmejnega življa. Neizmerna tuga nas je objela, ko smo se prišli posloviti od zgledega moža narodnjaka, skrbnega očeta, zvestega in neustrašnega Sokola, moža plemenitega srca, in jeklene volje. Nebo samo se je ozrlo na tužni zbor in se zastirilo s temnimi oblaki, iz katerih so se na gosto začele vsipati snežinke.

Pred mestno mrtvašnico so se poleg sorodnikov zgrnili že dolgo pred napovedano uro številni stanovski tovariši blagega pokojnika, nadalje Sokoli, starešine »Triglava« katerega zvesti član je bil pok. potem člani CMD ter vseh ostalih nacionalnih in narodnoobrambnih mariborskih ter okoliških društev. Številno so bili zastopani tudi politični somišljeniki pokojnega dr. F. Lašiča s predsednikom tukajšnje sreske organizacije JNS g. dr. Lipoldom in nar. poslancem A. Lukačičem na čelu.

Pred pokojnikovo krsto so razvrstili številne vence, s katerimi so krsto in kapelo dobredno zagnili. Med venci smo opazili lep venec, ki ga je poslalo vodstvo Cirilmetodove družbe v Ljubljani, nadalje venec tuk. podružnice CMD, katere agilni predsednik je bil pokojni dr. Lašič vse do svoje smrti, nadalje lep venec globoko užaloščene rodbine ter venec težko prizadete mariborske »prešleke družine«, ki ji je pokojnik dolga leta načeloval. Sokoli, člani sokolskega matičnega društva, so tvorili častno stražo. Ko so krsto prenesli pred mrtvašnico, so se ob njej razvrstili sorodniki ter Sokoli v kroju z društvenim praporom, da izkažejo zvestemu bratu poslednjo čast.

Po pogrebnih molitvah se je izpred mrtvašnice razvil do svežega groba dolg in turoben mrtvaški sprevod, v katerega se je uvrstila množica ljudi, ki so prišli od blizu in daleč k poslednjemu slovesu. Vrli Jadranaši so pred mrtvašnico pod vodstvom svojega zborovodje odšli turobno žalostnjo »Večnaja ti pamjate«, nakar se je počel pomikati mrtvaški sprevod do svežega in toliko objokovanega groba, namenjenega zemeljskim ostankom blagega pokojnika.

Med zelenjem, rožami in venci so položili rakev v prerani grob. Ob odprtem grobu se je v toplo občutenih globoko zajetih besedah, poslovlil od pokojnika pred sednik sreske organizacije JNS v Mariboru g. dr. Franjo Lipold, ki je v svojem govoru dal povdarka trpkemu čustvu vseh nacionalistov, ki so se danes zgrnili ob Lašičevem grobu in ki kar ne morejo verjeti in razumeti, da vedno borbnega in delavnega pokojnika ni več med nami. Pred dobrim tednom še mladostno svež in zdrav leži danes mrtev pred nami. Smrt dr. Ferda Lašiča pomeni tudi za JNS težko izgubo, saj je pokojnik bil ves čas agilen predsednik krajevne organizacije JNS za II. mestni okr. V nadaljnjih izvajanjih je dr. Lipold orisal vzorno življenje pokojnika, ki je ostal vse do zadnjega diha zvest nacionalni ideji. Jugoslovenska nacionalna stranka se klanja svojemu zvestemu prijatelju in vnetemu poborniku njenih idej. Zatem je spregovoril v imenu ljubljanske organizacije CMD njen tajnik g. Mirko Gruden, ki je v svojih zanosnih besedah podčrtal veliko delo, ki ga je pokojni dr. Lašič opravil v vrstah CMD ob naši severni meji. Požrtvovalen in borben, kakršen je že bil, ni miroval vse dotlej, dokler se v obmejnem Gradišču ni sezidala pomembna šolska stavba, šola CMD. Bila je v glavnem največja zasluga iniciativnosti in delavnosti dr. F. Lašiča, da je bila ta stavba tako kmalu postavljena in s tem uresničen dolgoletni načrt naše obmejne

stoval tudi v našem gledališču v operi »Trubadur« v torek, 26. t. m. Opozarjamo že danes na ta prav izredni glasbeni dogodek.

CMD. Bratske in globoke občutene so bile poslovljne besede staroste matičnega Sokola br. dr. Fornazariča. Dejal je: Pokojni dr. Lašič je bil vzor vseh onih, ki so pred 30 leti vzleteli iz sokolskega gnezda mariborskega matičnega društva in se razkropili med narod, ga duhovno in nacionalno pomladili ter v strnjenih vrstah pripravljali pot našemu osvobojenju. Pokojni dr. F. Lašič in nepozabni carzanski junak dr. Pivko sta svetli zvezdi v osvobodilnih in narodnostnih bojih našega obmejnega Maribora. Za ono nacionalno delo, ki ga je izvršil pokojni dr. Ferdo Lašič v sokolskih vrstah, mu bo ostalo Sokolstvo večno hvaležno.

V trenutku, ko je br. dr. Fornazarič izrekel poslednje poslovljne besede in ko se je sokolski prapor sklonil v grob so se iz dalje oglasile sokolske fanfare ter odtrobile poslednjo pesem fanfar v slovo vzornemu Sokolu. Zaključna pesem žalostinka »Pomladi se vse veseli« iz grl Jadranašev je zaključila turobno pogrebno svečanost. Množica se pa kar ni hotela raziti in se je pomudila ob preranem grobu kljub dežju in snegu, ki je pobelil krog in krog groba razvrščene vence.

Dragi Ferdo! Ko se sklanjamo nad Tvojim preranim grobom, se s tugo v srcu obvezujemo, da bomo sledili Tvojem vzgledu na nacionalnem polju. Tvojem delu čast in slava! Tebi, ki smo Te vsi iz srca ljubili in spoštovali, naj bo ljubljena domača, jugoslovenska zemljica prijetno poslednje domovališče.

Smrt blage žene. Na Meljski cesti 34 je preminila blaga žena, katere zlato srce je do zadnjega trenutka utripalo za drage svoje, gospa Ivana Kolar, rojena Ileršič, soproga uradnika državnih železnic. Vsi, ki so jo poznali in spoštovali, jo bodo ohranili v trajnem spominu. Na njeni zadnji poti jo pospremimo jutri v četrtek ob 16. uri. Plemeniti pokojnici bodi lahka zemljica domača, žalujočim svojcem pa naše globoko sočutje.

Biljardni turnir je bil na velikonočni ponedeljek v kavarni »Orient«, in sicer med stalnimi gosti. Kavarnar g. Franc Majcen je razpisal tri nagrade in si je prvo mesto priboril Josip Schell, drugo Karol Pec, tretjo pa Alojz Dadien. Tekmovanja se je udeležilo 18 tekmovalcev in je turnir trajal skoro 10 ur.

Nočno lekarniško službo imata ta teden Minařikova in Remsova lekarna.

Slavnostni koncert 4. maja

Vstopnice v predprodaji pri Putniku in v Cirilovi

Današnji »mali trg« je bil res majhen in se mu je močno poznalo, da je sledil tik za prazniki. Bilo je malo prodajalcev, pa tudi malo kupcev, kar kaže, da so se mariborske gospodinje za praznike precej založile, pa tudi denarno izčrpale. Mleku je zdrknila cena od 5 dinarjev pred prazniki na 1.25 din. Na perutninskem trgu so prodajali kokoši po 20 do 25, piščance po 25 do 60, domače zajce 5 do 20, kozličke 35 do 50. Kmetije so pripeljali 11 vozov in 56 vreč krompirja po ceni 1 do 1.50. Cene inozemskemu krompirju 8 din. Merico domačega krompirja so prodali po 6 din. — Precej so poskočile cene na senenem trgu, kar je v zvezi z vremenskimi prilikami. Sladkega sena je bilo 7 vozov po 60 do 65 din za 100 kg, razen tega 2 voza otave po 65 din za 100 kg.

Izlet v Graz priteja Putnik v četrtek, dne 28. aprila z luksuznim avtokarom. — Vožnja in vizum le Din 100.— za osebo! Takojšnje prijave pri Putniku Maribor-Celje-Ptuj.

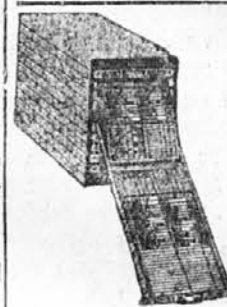
Grob pri grobu. V Gledališki ulici 2 je preminila v 64 letu starosti zasebnica Ivanka Polisk, v splošni bolnišnici pa je izdihnil 19 letni mizarski vajenec Ivan Mušič. Preostalim žalujočim naše toplo sočutje!

Na konjske dirke v Cven pri Buntomeru z modernimi avtokari Putnika v nedeljo, dne 8. maja. Vožnja, prvovrstno kosilo v Ljutomeru in vstopnina na tribuno le Din 85.— za osebo! Zasužite si mesta! Prijave in informacije: pri Putniku Maribor.

Kino

Kino Union. Danes v sredo »Tarantela«, čarobno lepa opereta glasbe, pesmi in plesa!

Upokojeni železničar Rudolf Tumpej je igral svoje dni vidno vlogo med slovenskimi železničarji posebno med mariborskimi. Še sedaj je predsednik Kreditne zadruge uslužbenec državnih železnic v Mariboru. Ta zadruga je lani v decembru tožila Franca Breclja, mizarja v železniških delavnicah, in Franca Artiča, višjega železniškega kontrolorja, oba v Mariboru pred mariborskim okrožnim sodiščem zaradi klevete. V tožbi jima je očitala, da sta iz političnih in osebnih razlogov napadala zadrugo in njenega predsednika Tumpeja na način, da bi Tumpeja onemogočila, zadrugi pa iz maščevanja in sovraštva do Tumpeja gospodarsko škodovala. Toženca sta večino očitanih navedb odločno zavrnila, za ostale pa ponudila dokaz resnice. Obenem sta vložila na apelacijsko sodišče v Ljubljani ugovor, da Kreditna zadruga ni upravičena tožiti. Apelacijsko sodišče je ugovoru ugodilo ter odločilo, da se tožba nima dopustiti in da se mora kazensko postopanje proti Artiču in Breclju ustaviti. — Zadeva je med mariborskimi železničarji, pa tudi v ostali javnosti, vzbudila obilo zanimanja.

SOFRA-kartoteke

predstavljajo višek preglednosti! Prihranile Vam bodo mnogo časa, napora in denarja.

Pišite po prospektu. Zastopniki se sprejmejo.

„SOFRA“-MARIBOR
Gregorčičeva 24 Tel. 2510

Začetek jubilejnih proslav 20letnice naše kraljevine Jugoslavije bo 4. maja, ko nam bodo mariborska Glasbena Matica, Jadran in Maribor izvajali veličastveno glasbeno delo Cesar Franka »Blagri«. Vsa mariborska javnost in mariborska okolica bo dne 4. maja manifestirala za velik kulturni dvig obmejnega Maribora v 20 letih svobodne Jugoslavije.

Izsledeni tatovi. Pred dvema mesecema je izginila iz rampe tukajšnje glavne carinarnice pošiljka manufakturnega blaga, in sicer tri bale kvalitetnega blaga, ki bi jih morala prevzeti tukajšnja tvrdka »Transport«, ki trpi radi tatvine nad 3000 din škode. Zadeva je bila sporočena tuk. policiji, ki je sedaj izsledila tatove ter jih zaprla. So to neki 32 letni delavec Marjan B., 28 letni delavec Franc P. in 27 letni delavec Franc P., ki so pri zaslišanju tatvino priznali. Dejali so, da so blago prodali nekaterim kmetičam po Slovenskih goricah po zelo nizki ceni. Vsi trije so bili oddani v zapore tukajšnjega okrožnega sodišča.

Čigavo je kolo? Službujoči stražnik je našel v Jadranski ulici v bližini Stritarjeve ulice moško dvokolo s tvorniško štev. 404527, toda brez evidenčne številke. — Lastnik naj se javi pri predstojništvu mestne policije.

Kolesa izginjajo. Kovač Alojzij Čebular je prijavil policiji, da mu je doslej še neznan tat odpeljal izpred neke gostilne v Krčevini 1500 dinarjev vredno dvokolo »Rekord«. Policija vrši poizvedbe.

Kako je na planinah. Putnikovo vremensko poročilo z dne 20. t. m. pravi: Senjorjev dom ob 10. uri zjutraj: — 8, veter sever, jasno, sončno, 20 cm novega pršiča.

Strašna planinska katastrofa se je pripetila v Alpah pri Bergapu v višini 2052 metrov. Trije planinci so bili na mestu mrtvi, četrti pa je težko ranjen.

TELEVIZIJA IN NOVINARSTVO.

V New Yorku se vršijo poskusi z oddajnim in sprejemnim radijskim aparatom, ki bo potom televizije sprejemal in oddajal na velike razdalje tiskane novinarske članke in ilustracije. Ako poskusi uspejo, bo lahko istočasno izšel v dveh mesecih velike medsebojne oddajenosti.

Žalna seja CMD

Odbora moške in ženske podružnice CMD v Mariboru sta sinoči ob 8. (20.) uri povodom smrti predsednika gda. dr. Lašiča imela žalno sejo. Podpredsednik moške podružnice, g. Ivan Tomažič, je ob praznem predsedniškem stolu v toploti občutenem govoru opisal v glavnih potezih velike zasluge blagega pokojnika gda. dr. Ferda Lašiča za Družbo sv. Cirila in Metoda na glavnih skupščinah te narodno obrambne organizacije, za zgraditev novega šolskega poslopja v Gradi-

šču in posebej za prepoved in poživitev moške kakor ženske podružnice CMD v Mariboru. Povdarjal je veliko vrzel, ki je nastala radi nepričakovane njegove smrti ter pozval obe podružnici, naj mu ohranita hvaležni spomin s tem, da nemurno delujeta v njegovem duhu in vzgledu. Prisotni odborniki in odbornice so pietetni govor poslušali stojé in ob sklepu svojemu nepozabnemu predsedniku užaloščeni zaklicali trikratni Slava!

Dr. Lašičev obmejni sklad

Iz važnih razlogov se je 15 minut po snočnji žalni seji pod predsedstvom gda. Ivana Tomažiča morala vršiti redna seja obeh podružnic CMD v Mariboru. V načrtu je namreč bilo, da proslavi sredi maja moška podružnica v večjem obsegu na imponanten način 50letnico svojega obstoja, kar je bila želja preminulega preds. gda. dr. Ferda Lašiča. Z ozirom na njegovo smrt se določeni načrt sedaj ne more izvesti.

Na tej seji se je sinoči sklenilo, da se v počastitev 50letnice moške in 40letnice ženske podružnice CMD priredi v soboto

zvečer 21. maja v parku pevski koncert mariborskih in okoliških pevskih zborov, v nedeljo 22. maja pa dopoldne slavnostni občni zbor obeh podružnic. Izostane pa letos nameravana slavnostna akademija.

Sprejel se je predlog, da se ustanovi v okrilju obeh podružnic dr. Lašičev obmejni sklad. Obe podružnici CMD prosita stanovske tovariše, prijatelje in znance prerano umrlega, naj drage volje na zbiralno polo ali na položnico prispevajo v ta sklad za narodno-obrambne namene. O uporabi bosta odbora sklepala kasneje.

Usodna avtomobilska nesreča pri Čakovcu

1 mrtev, 2 smrtnonevarno poškodovana, več ranjenih

Včeraj popoldne se je pripetila pri Čakovcu težka avtomobilska nesreča. Tovorni avto, ki se je hotel izogniti nekemu kmečkemu vozu v bližini Čakovca, je zgrmel v občestni jarek, tako da so številni sejmski trgovci, ki so se peljali skupno s svojim blagom na omenjenem tovarnem avtomobilu odnesli precej težke po-

škodbe. Poškodovanci so bili takoj prepeljani v bolnišnico v Čakovcu. Na potu v bolnišnico je podlegla poškodbam 50 letna Ana Zver iz Lipe v Prekmurju. Tudi stanje Franja Matjašca in Avgusta Jagaronca je tako težko, da je malo upanja, da bosta ostala pri življenju.

Iz življenja in sveta

111 porok v Albaniji istočasno z Zogujevo poroko

Vsem preskrbi balo kralj Zogu

Danes pojde iz Budimpešte avtomobilska kolona 36 avtomobilov z darili in gosti, ki so povabljeni k poroki albanskega kralja Zoguja v Tirani. Poročne svečanosti se pričnejo v ponedeljek in dosežejo višek v sredo 27. t. m., ko bo poroka. Istočasno ter ob isti uri bo v vsej Albaniji

111 porok. Poročencem istega dne preskrbi kralj Zogu pohištvo in vso opremo. Tudi bo kralj Zogu ob tej priliki razglasil veliko amnestijo, ki je bo deležen tudi bivši ministrski predsednik Fan Noli, ki je ob zavladavi kralja Zoguja pobegnil v Ameriko.

Večkratni ameriški milijonar izginil brez sledu

Andrew Carnegie Withfield, posinovec pokojnega večkratnega milijonarja Carnegie, ki je s svojim letalom odletel iz Long Islanda, je izginil brez sledu. Domnevajo, da je s svojim letalom treščil v morje. V zvezi s tem pa krožijo po-

Newyorku najrazličnejše vesti in ni misterij njegovega izginjenja še povsem pojasnjen. 3000 detektivov in 12 letal je v polni akciji, da pojasni usodo večkratnega milijonarja.

Našli smo človeka z zimskim spanjem!

Prarod vseh severoameriških narodov

Arktična ekspedicija profesorja Polnar-Heydta z vanske univerze (Kanada) je zapazila 1. marca t. l. severovzhodno še znanih pokrajin Labradorja, blizu Bloefinovega zaliva skupino slabo se kadečih snežnih kop, ki so bile podobne vulkanskim embrionom na Islandu. Redka oblika kop in svojstveni dimni nastavki na kopah so dali slutiti raziskovalcem, da so morale oblikovati to naravo človeške roke. Vsi znaki so kazali, da morajo živeti v teh predelih ljudje. Pri previdnem razdejnanju take kope so odkrili prebivalca, ki se še ni budit pod vplivom toplote pomladanskega solca. Da bi ga zbudili, so ga morali večkrat obsevati z umetnim višinskim solncem ter mu vbrizgavati razredčeno alkalično raztopino vitamina Q. Raziskovalcem pa se ni posrečilo, da bi se z njim kakorkoli sporazumeli.

Profesor Polnar-Heydt je s svojim odkritjem dal celokupnemu znanstvenemu svetu vpogled v predzgodovino človeka v predelih Arktika. Ugotovil je tudi, da predstavlja ta človek manjkajoči člen med praprebivalci azijskega in ameriškega kontinenta. Odkritje je simbolizi-

rano v edinem stavku: našli smo človeka z zimskim spanjem. Profesor Polnar-Heydt, ki mora še proučiti bogat material, če hoče priti do točnih zaključkov, je priobčil odkritje le v glavnih potezih. Človek z zimskim spanjem je dolgo iskan, zvezen člen med Eskimi in Indijanci. Etnometrična raziskovanja ugotavljajo izrazito brachicefalno lobanjo in indeks obliča med pithecanthropusom z Jave in Eskimom. V pogledu prvotne oblike predstavljajo ti ljudje z veliko verjetnostjo prarod vseh severoameriških narodov.

Filatelistična razstava v Pragi

Mednarodna razstava poštnih znamk, ki bo v Pragi med 26. junijem in 4. julijem t. l., bo ena največjih prireditve svetovne filatelije vobče. Razstava bo pokazala vse, kar spada v filatelijo, tako poštna znamke, filatelistični tisk, literaturo itd. Nazorno bo pojasnila tudi društveno delo filatelističnih klubov. Razstava bo prirejena v dveh reprezentančnih praških palačah: v mestnem gledališču na Vínogradih in v Domu kmečke prosvete. Sve-

Zjutraj
za lepoto -

Zvečer
za zdravje!

Zato zjutraj, zlasti pa zvečer

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

čana otvoritev bo v mestnem vinogradskem gledališču. V okviru razstave bodo razni kongresi, tako kongres Mednarodne filatelistične federacije, kongres predstavnikov filatelističnega tiska in mednarodni kongres trgovcev s poštnimi znamkami. Kongres Mednarodne filatelistične federacije se bo začel že 17. junija. Prijava razstavljalcev na razstavi se sprejemajo do 20. aprila na naslov: »Výstava „Praga 1938“, Praha XII., Londýnská 26«.

Vsakomu Parižanu plinsko masko

Pariški obrambni svet se je baval z ukrepi za obrambo francoske prestolnice v primeru zračnih napadov. Določil je kraje, kjer bodo v primeru nove vojne postavili obrambne baterije, razen tega je sklenil zgraditi zaklonišča, ki naj bi zadostovala za večino pariškega prebivalstva. Samo za plinske maske namenjajo izdati 284 milijonov frankov, za zgradbo novih zaklonišč 250 milijonov frankov, za obnovo in preureditev starih zaklonišč pa 200 milijonov frankov. Celotni izdatki za vse zaščitne ukrepe bodo znašali 768 milijonov frankov. Iz budžetnih sredstev bo dal pariški mestni svet 342 milijonov, ostanek pa se bo zbral z novimi davki.

NAJHITREJŠE ŽELEZNICE.

Neki pregled o hitrosti železnic v raznih evropskih državah kaže, da stoji v tem pogledu na čelu Nemčija, sledijo ji Francija, Anglija, Italija, Belgija, Danska, Švica, Češkoslovaška, Poljska, Irsko, Portugalska, Madžarska, Holandska, Španija in za vsemi temi državami balkanske države. To razvrstitev so izračunali na podlagi povprečne brzine parnih vlakov, motornih vlakov in električnih vlakov. Pregled ne omenja Sovjetske Rusije, tako da ni znano, katero mesto bi zasedla ta.

Ne pozabi naročnine!

Pomnite: Večernik je edini obmejni slovenski dnevnik. Radi tega širimo ga in podpiramo ga!

Zahtevajte povsod Večernik
V gostilnah, restavracijah, kavarnah, brivnicah, zafrtkovalnicah!

Čitajte

„Večernik“

Obrtniki!

Nudite delo? Iščete kupca? Potom malih oglasov v „Večerniku“ si lahko tako pomagata, saj je „Večernik“ kod enini obmejni slovenski dnevnik v vsem obmejnem ozemlju močno razširjen.

Gostilničarji!

Imate na razpolago specialitete, ki si jih želijo tako razvajen želedec? Želite mnogo gostov, katerim bi radi postregli s svojo izborno kuhinjo, raznimi specialitetami ter ružno kapljo? Par vrstic v oglasnem delu „Večernika“ zadošča, da se zgrne k Vam na stotine žejnih ter lačnih Mariborčanov

Trgovci!

Svoje blago priporočate najuspešneje in najučinkoviteje v „Večerniku“, saj je ni drugje v Mariboru in bližnji okolici, ki ne bi čitala „Večernika“.

Sportno gibanje

Kdo je uganil?

Za peto kolo prvenstvenega tekmovanja LNP je bilo dovolj zanimanja in se je našemu vabilu odzvalo 864 tekmovalcev. Značilno je, da so skoro vsi naši tekmovalci predvidevali tesne rezultate. Tako je 518 tekmovalcev napovedalo zmago ISSK Maribora ter so se navajali rezultati od 1:0 pa do največ 4:1. Za zmago SK Železničarja je bilo 322 tekmovalcev, za neodločen rezultat pa 24. Zmago Čakovačkega SK v Ljubljani je prerokovalo 714 tekmovalcev, 132 jih je bilo za zmago SK Hermesa, 18 pa za neodločen rezultat. Skoro isto razmerje glasov je bilo za tekmo med SK Celjem in SK Kranjem v Kranju. Zmago SK Kranja je predvidevalo 689 tekmovalcev, 119 jih je bilo za zmago SK Celja, 56 pa za neodločen rezultat. Tudi tokrat so moštva pustila naše tekmovalce na cedilu, izvzemši enega, ki je za peto kolo prvenstvenega tekmovanja prerokoval tri neodločene rezultate, kakršni so bili tudi v resnici doseženi. Je to učenec delavnice državnih železnic Adolfe Cehel, stanujoč v Tvorinški cesti 24, v Mariboru, ki je predvideval naslednje rezultate: SK Železničar: ISSK Maribor 2:2. Čakovački SK: Hermes 1:1. SK Celje: SK Kranj 2:2. Ker nihče drugi ni pogruntal sličnih rezultatov, mu pripada prvo darilo in sicer zbirka poljudnih knjig, darilo odvetnika dr. Miloša Vauhnik, Maribor. Aleksandrova cesta.

Za drugo in tretje darilo je bilo več reflektantov, ki so uganili po dva pravilna rezultata. Odločil je žreb in prejme drugo nagrado: praktično darilo tvrdke

J. Trpin, manufakturna in tekstilna trgovina, Maribor, Vetrinjska ulica, dijak Angelos Baš, stanujoč v Mariboru, Strossmayerjeva ulica 28.

Tretje darilo: garnituro najfinejše kolonske vode, darilo tvrdke Branka Sučević, parfumerija in trgovina s kemičnimi izdelki, Maribor, Slovenska ulica, prejme zasebnica Antoličičeva, stanujoča v Stritarjevi ulici 33 a v Studencih pri Mariboru.

Navedeni nagrajenci naj se javijo v našem uredništvu pri sportnem referentu g. M. Korenu, kjer prejmejo nagrade.

Kakšni rezultati bodo v šestem kolu?

To vprašanje stavimo naročnikom, čitateljem in prijateljem našega lista. Izpolnite spodaj navedeni kupon št. 6 ter ga pošljite na naslov našega uredništva Grajski trg 7 ali pa vrzite zalepljeno kupon s kuponi v nabiralnik v veži Grajski trg 7, in sicer najkasneje do nedelje 24. aprila do 12. ure. Kupon je treba natančno in čitljivo izpolniti. Kdor ugaane najboljše rezultate, bo obdarovan, in sicer bodo tudi tokrat tri darila:

Prvo: 4 vstopnice za obisk »Grajskega kina«, darilo kinopodjetnika J. Guštinca.

Drugo: Praktično darilo tvrdke J. Trpin, manufakturna in tekstilna trgovina, Maribor, Vetrinjska ulica.

Tretje: Tromesečno naročnino na »Večernik«, darilo naše uprave.

Opozorjamo, da objavljamo kupon za šesto kolo prvenstvenega tekmovanja samo v današnji številki. Preskrbite si pravočasno kupone!

Kupon št. 6

V Mariboru: SK Železničar : SK Hermes

V Čakovcu: Čakovački SK : SK Kranj

V Celju: SK Celje : ISSK Maribor

Ime:

Poklic:

Stanovanje:

Razne vesti

V mednarodnem šahovskem turnirju v Ljubljani se je včeraj odigralo 8. kolo in je stanje naslednje: Kostić 6 in pol, Szabo 6, dr. Trifunović 5 in pol, dr. Tartakower 5, dr. Astaloš 4 in pol (1), Pirc 4 in pol, dr. Vidmar 4 (1), Bröder, Vidmar ml. 4, Steiner 3 in pol, Furlan, Nedeljković, Preinčalk, Tot 3, Foltys 2 (1), Sorli pol (1).

Povišani prejemki orožniških pripravnikov. Ministrski svet je izdal uredbo, po kateri se orožniškim pripravnikom povišajo njihovi prejemki že s 1. aprilom t. l. Prejemali bodo v I. draginjskem razredu po 1.200 din, v II. po 975, v III. pa po 880 din mesečno.

Pravosodni minister je izdal uredbo o izvrševanju sodniške pripravniške službe in sodniškem izpitu ter o izvrševanju odvetniške pripravniške službe in odvetniškem izpitu.

Nov svetovni rekord je dosegel Nemec Klitz, ki je preletel na brezmotorjem letalu 230 km.

Na prizorišče velike letalske katastrofe pri Podsredi, o čemer smo na kratko poročali v včerajšnji številki, je prispela vojaška komisija iz Zagreba. Včeraj so dognali identiteto tretje žrtve. To je Navaro Castellazzo, aktivni kapetan italijanskega letalstva. Drugo romunsko letalo, ki je letelo skupno s ponesrečenim letalom, je v ponedeljek zvečer srečno prispelo v Bukarešto. Iz Romunije poročajo, da je bil pokojni kapetan Dimitre-

scu eden najboljših romunskih letalcev, ki so ga poznali tudi v naših letalskih krogi. Iz Bukarešte je prispela romunska preiskovalna komisija, ki bo skušala dognati vzroke katastrofe. Strokovnjaki so dajo, da je moral biti v izdelku majhen, neopazen defekt, ki pa je bil dovolj velik, da je sprožil katastrofo. Letala Savoia Marchetti so zelo popularna znamka v Italiji. Te znamke je tudi Mussolinijevo privatno letalo, iste znamke je tudi trojica »zelenih miši«, s katerimi so nekateri italijanski letalci, med njimi tudi Mussolinijev sin, minulo zimo leteli iz Italije v Južno Ameriko.

Novo akademsko društvo na ljubljanski univerzi. Poročali smo že, da je senat

ljubljanske univerze potrdil pravila nove akademske organizacije v Ljubljani »Jugoslovenskega nacionalnega akademskega društva Jugoslavije«. Obenem s pravili je bil potrjen tudi društveni program, ki ima za osnovo jugoslovensko nacionalno idejo državnega in narodnega edinstva. Ustanovitelji novega akademskega društva hočejo vse storiti, da postane »Jugoslavija« dostojen naslednik svojih zaslužnih prednikov, zlasti pa predvojnega »Slovenije« in poveljnega »Jadrana«.

»Hrvatski dnevnik« se je preselil v lastno tiskarno ter izhaja, sedaj v takozvanem srednjeevropskem formatu, v katerem izhajajo na primer »Novosti«.

Razno

AVTOTAKSI

Leonid Kvitko, Maribor, Magdalenska ul. 34, telefon 28-82 1971

Na zalogi imam kompletne SPALNICE IN KUHINJE izdelujem po naročilu vse stanovanjske opreme, stavbeni dela in popravila. Solidna izdelava! Nizke cene! Se priporoča Ivan Iršič, mizarstvo, Maribor, Mlinska ul. 21. 1977

2500 DIN potrebujete, da zaslužite 1000 dinarjev mesečno doma. Dopise: »Anos«, Maribor, Orožnova 6. Priložite znamke! 2057

CEMENT IN APNO ter rezan les brezplačno dostavljeno kupite najcenejše v lesni trg. Albin Čeh, Maribor, Betnavska c. 4. 2340

STARE MADRACE in zofe vzamem v predelavo. Tapetnik Arzenšek. Slovenska 8, dvorišče. 2342

Posesti

STAVBENE PARCELE v centru, prvovrstni prostor ugodno na prodaj. Vajlak, kino »Union«, Maribor. 1317

HIŠA Z VRTOM naprodaj. Vprašati: Pobrežje, Ob Dravi 13. 2261

NOVA HIŠA z vrtom in vodnjakom za 15.000 prodam. Resni kupci vprašajo pri Benku, Rotovski trg 4. 2334

Prodaj

MODERNA KUHINJA naprodaj. Mizarstvo, Miklošičeva 2, Ivan Plohl. 2337

Sobo odda

SOBO S ŠTEDILNIKOM oddam takoj. Cena din 130.— Sprejem delavce na domačo hrano, tedensko din 80.— Zrkovska c. 41, Pobrežje. 2319

Stanovanje

GOSPODA sprejem na stanovanje in hrano. Erjavčeva 6. Melje. 2339

DVGSGBNO STANOVANJE na dvorišču, z vsemi pritliklinami pod enim ključem, oddam takoj zakonecem. — Glavni trg 3. 2336

STANOVANJE

oddam s 15. majem. Studenci, Ciril-Metodova 17. 2335

STANOVANJE

trisočno in kabinet sončno in suho, takoj oddam. Aleksandrova c. 59. 2342

Službo dobi

PLAČILNO NATAKARICO iščem. Purgaj Ana. Glavni trg 5. 2343

Spomnite se CMDI!

YOGHURT iz pasteuriziranega mleka je delikatesa in obenem neprekosljivo zdravilo vseh prebavnih bolezni in bolezni krvnega obtoka. Zahtevajte ga v kavarnah in mlekarnah. — Telefon šte. 2181.

Potrni naznanjamo žalostno vest, da je preminula previdena s tolažili sv. vere naša ljuba mamica, soproga, stara mamica, teta itd., gospa

Ivana Kolar. roj. Heršič

soproga poduradnika drž. žel.

Pogreb nepozabne bo v četrtek ob 16. uri na frančiškansko pokopališče na Pobrežju.

Maribor, Rakek, dne 20. aprila 1938.

Žalu oči ostali.

Zaceta v verzih

»Prosim carska visokost,« spregovori Panin, »da bi smel odnesti »Henriado« velikemu knezu.«

Katarina pa nevoljno odvrne: »Bom že sama poslala knjigo velikemu knezu — odpuščam vaju, gospoda. Ne pozabita kanovega poslanca.«

Zamahnila je z roko, v kateri je držala »Henriado«, na kar obema plemičema ni preostalo drugega, kakor da gresta, kar sta tudi storila.

Grofu Orlovu pa skrb ni dala miru. — Strašila ga je misel, da ima sedaj carica sama ključ revolucije v rokah. Znamenja v knjigi so bila res drobna in neznatna, mogoče pa jih carica vseeno opazi?

Razburjen je hodil poleg grofa Panina in mu pripovedoval, kako rano je zasadel Potemkinu, ker je carici dokazal, da jo ljubljenec vara.

Po odhodu plemičev je Katarina malomarno odložila »Henriado« na mizo, kjer je ležalo še nekaj drugih knjig. Premišljevala je, kako naj postopa proti možu, ki mu je žrtvovala vso svojo vročo in strastno ljubezen — ki pa vse to malomarno prezira in ljubi drugo ženo. Njen ponos je ranjen in premišljevala je, kako naj se maščuje nad nezvestim ljubimcem.

Nato se je odločila. Ne da bi mislila na »Henriado«, je odšla v svoj kabinet, kjer je čakal Potemkin.

Čez nekaj minut po njenem odhodu vstopi v dvorano Hedvika Branicka in z njo Ivan Vasiljevič Krasilnikov častnik dvorske straže. Ivan in Hedvika si nista bila tujca, nežna vez ljubezni je vezala njuni srca. In kadar jima je dopuščala služba, nista zamujala sestankov in nežnih ljubavnih razgovorov.

Danes pa je Imela Hedvika važnejši vzrok, da je hrepnela po svojem ljubčku. Govorila je: »Dragi moj Ivan! Veš, da mi je carica zelo naklonjena in da me ima bolj za prijateljico kot pa za služabnico. Danes ji zaupam, kako vroče se ljubi, in ker nimam staršev, niti bližnjih sorodnikov, zavisim najin zakon in srečna bodočnost samo od njenega dovoljenja.«

»Stori tako, luba Hedvika; in če ne bo carica nasprotovala, jo poprosim za tvojo roko.«

»Dogovorjeno torej?«

»Dogovorjeno. Zdaj mi pa oprostite, Hedvika, da se vrnem v predsobo na svoje mesto. Moj Bog,« je dodal ljubeznivi častnik, »kako je včasih mučna moja služba v teh dvorinah, kako strašen je ta dolgčas.«

»Radi tega ti pa lahko pomorem,« mu odvrne Hedvika, »saj vendar lahko v predsobi čitaš.« In doda šaljivo, »Jaz čitateljica carske milosti, ti dovoljujem, da si izbereš katerokoli teh knjig.«

Pri tem je pokazala knjige, ki so bile raztresene na mizi. »Najlepša hvala, draga Hedvika!« se razveseli častnik in pregleduje knjige. »O, Voltairova »Henriada«! vzkligne. »O, to pesnitev pa vsi zelo hvalijo; prečital jo bom.«

»Kar daj — želim ti da bi se dobro zabaval — no, zdaj pa na svidenje!«

Nežno si stisneta roki in Hedvika odide.

Ivan Vasiljevič pa vzame »Henriado« in se vrne v predsobo ter prične čitati pesnitev Fernejskega filozofa.

Katarina je mirno vstopila v kabinet, kjer jo je pričakoval Potemkin. Njena

mirnost pa je bila prisiljena. Vsakdo bi mislil, da je carica običajne volje, bistremu Potemkinu pa, ki je dobro poznal Katarino, ni mogla prikriti svojega razburjenja. Prikloni se, ter pričakuje, da ga carica ogovori.

Katarina stopi proti svojemu ljubimcu, mu da pismo Hedvike Branicke in ga ostro vpraša: »Grigorij Potemkin, ali poznaš pisavo?«

Potemkin vzame pismo in mirno odgovori: »Poznam.«

»In vsebino tega pisma?« vpraša Katarina.

»Dovoljujem si o važnosti govoriti nekoliko obširneje,« ji odvrne Potemkin.

Carica sede in veli: »Govori!«

»Carska milost,« prične Potemkin, »nedavno sem opazil, da je grof Orlov sredi šunne zabave tajno in zelo previdno govoril z njegovo visokostjo, velikim knezom Pavlom. To mi je vzbudilo slutnje, ki se jih nisem upal razodeti vaši carski milosti.«

»Že zopet slutnje,« nevoljno izgovori carica.

(Dalej.)

Darujte za azilni sklad PTLI